

Szekelyország

«Szekely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marostorda, Torda-aranyos és Udvarhely-
vármegyék partoktól független, székely érdekű újság.

Előfizetési ár: egész évre 10 K, félévre 5 K,
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdeté-
sek csi szabás szerint. Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyud-
varhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta
takarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489. sz.

Szekely támad...

A „Szekelyország” legutóbbi számában nagy örömmel állapítottuk meg, hogy a „Köztelek”-ben immár nem szidják a székelyeket, e helyett ott csak a szigorúan tárgyilagos, jóakaratu javaslatok látnak napvilágot azon a címen: „Mit tegyünk a székely Kárpátvidék állattenyésztése érdekében?”

Ezt megelőzőleg az általánosított székely-támadást erélyesen visszautasítottuk s azt ma is fõntartjuk.

A hét elején azonban Péterfy Tamás „igaz góbénk”-tõl egy irás érkezett. Irás, mely a „székely szidás”-t helyesli. Tehát most már *székely támad*...

Ime az irás szóról-szóra; rólátok szól, olvassátok székelyek:

Szidják a székelyeket.

A „Szekelyország” ez évi 3. számában ilyen cím alatt megjelent cikkekre volna néhány észrevételem, mert a cikk írója igen érzékenyen pengeti a kesergõ hurokat, hogy szidják a székelyeket.

De vállaljuk be: annak a székely szidásnak igen jó helye van a székelyeknél. Rájok fér.

Mert, hogy a Székelyföldön akad 2-3 virágzó, haladó község is, miként azt cikkirõ fölemlíti, — az ilyen kivételek éppen arra jogosítják a szakembert, hogy rámutasson arra, hogy valójában a nagy többségben levõ elmaradott székely községeknek kellene ily kevés, kivételt képezni.

A boldog emlékü Ugron Gábor fölemlítése, példaképpen való odaállítását találhat mindenhová a világon, de a komoly gazdasági és főleg mezõgazdasági kérdésekhez nem!

Nemcsak, hogy mezõgazda nem volt a boldogult, de mint mezõgazdász is a legszomorubb emlékek füzõdnek nevéhez a Székelyföldön ugy a bank, mint a vasuti ügy vezetése révén. A nagy politikust nem szabad odaállítani a mezõgazdasági szakkérdések közé, mint azt a cikkirõ tette, mert ez igen bántó. Széchenyi is nagy volt, Damjanich is nagy volt, de egymás szerepében fölcserélve nem állíthatók össze bizonyos visszatevés nélkül.

Ami a székelyek szidását illeti? Hát csak szidják, ha van ok rá. Engemet is a szidás nevelt boltos inasból íróvá és nem a *senki*tõl *jövõ vállvergetés*.

Akivel tördök, akit szidnak, az már valaki! Akit lesajnálunk, akitõl hallgatunk, az senki.

A székely népnek igen is szükség van a mezõgazdasági szaktudás elsajátítására, mert amit tud, az nagyon kevés még arra is, hogy az erdélyi oláhság, a lenézett oláhság földszerzési terjeszkedést megakadályozza saját területén, saját faluban. Ezt a szomorú igazságot lehet tagadni, de azért mégis igazság marad, amíg a székely nép gazdasági kérdései jobbra nem változik.

Szidjuk a székely népet, ha az igazság kimondása szidásnak számít. De olyan emberek szidják, vagyis sorolják fel hibáit, akik ismerik a székelyt, de már jobb gazdákat is láttak. Csak nem kell a gazdasági kérdéskör politikát csinálni, mert ennek a kettõnek az összekeverése rossz. Jó a csokoládé, jó a fokhagyma, de külön-külön és nem együtt!

Inkább szeretném, ha a székely népnek kevesebb védelmezõje és több igazi nevelõje volna. Akkor telnék örömem a nemzetemben, ha tetteit látnám idáig eljutni és nem azt a harmincezernél több cselédséget, aki beáll itt szolgálni olyan bûdös nagyságos urhoz, akire ott-hon rá sem néz a falujában. Meg-

jegyzéseimet azzal a régi székely mondókával zárom be, hogy „A pap házán gólya fészek, egész világ lássa, csak a pap nem lássa!” Otthon levõ cikkirõ sem láthatja a székelység ügyét-baját teljes egészében, mert közte van.

(Budapest)

Péterfy Tamás.

Szíves készséggel és egész terjedelmében közöltük az irást, Péterfy Tamás székely testvérünk irását azért, mert neki hisszünk, õtet illetékes bírónak ügyünkben elismerjük. Azonban ez korántsem jelenti azt, hogy jelenlegi véleményével *mindenben* egyetértünk.

Nem ismerjük el azt, hogy a székelyeknél a szidással valami eredményt elérhetnénk, sõt azt is tagadjuk, mintha egyáltalán ok volna a Füredy-féle általánosított szidalmak ország-világ elé vitelére.

Hogy a Székelyföldön 2-3 virágzó községnél több nincsen,

Vedd el cifra Sárít!

Házasulandó ifjuságunknak.

Irta: **Deák Miklós** székelyszentmihályi unitárius pap.

— Miért választott el a jó Isten tőled édes párom? Miért fektetett el sötét sirba téged édes jó emberem? Miért nem vagyok én ott alatt, hogy fölöttem a te könnyed folydogálna te édes, te meghalt boldogságom? Síratom ellankadt kezedet, néma ajakadat, megfagyott szivedet.

Oh, ha az a kéz most is erős volna, ha az az ajak még most is szólana, ha az a szív még most is dobogna! megállítanád szeretettel, ha kellene fenyítéssel, dorgálással lejtõre jutott fiunkat, ki a gyõnge anya kezeitõl nem tart, szavára nem ad, szívére nem hallgat.

— még ha úgy volna is — azért magát a székelységet okolni nem lehet és nem szabad. Hogy miért? Ezt korábban már elmondoztuk, a Füredy-féle támadásokra.

Boldog emlékü Ugron Gábor a világpolitikus, a székelyek örökös büszkesége, minden téren sokkal magasabban állott s ma is áll emléke azok előtt, akik õtet közvetlen közelbõl ismerni szerencsések voltak, hogysen õtet Péterfy barátunk ide nem tartozó bíráltságával szemben védelmeznünk kellene. Az õ kimagasló õsi székely ereje, hatalmas egyénisége, a mult történelmének legfényesebb lapjaira tartozik...

Különben mi példaképpen nem állítottuk oda mezõgazdának. De, mint *fajbéli székelyre*, aki *sértõdõttén utasította vissza a testvéreit bántó nem székely sza-*

De így tetszett a jó Istennek. Megnyugszom, mit reám mért, elviselem zugolódás nélkül.

Te nyugodj édes párom, meghalt boldogságom. Én tovább járom tövises utamat és kérem hulló könnyeimmel, zokogó ajkammal, hogy álljon meg, hogy ne menjen tovább a lejtõn lefelé.

Ki hullat könnyeket? Kinek zokog ajka? Ott a ravai temetőben, sötét gyászban özv. Virág Jánosné siratja drága élettársát, siratja engedetlen fiát: Virág Józsefet, ki csak egyet tud, mióta édes apja elköltözött: özvegy édes anyját szomorítani.

— Fiam! Ketten maradtunk. Jó apáddal eltemettem boldogságomat. Ha nyomdokába nem lépsz, eltemetem reményességemet is. Attól megfosztott a halál, ez a te kezdedben van.

Ne tépd le bus életem. Könnyen megtetheted.

vait, mi'attunk reá az ő nagyon is találó önérzetes védelmére.

Füredyur a székelységet még fajilag is megrovásban, lekicsinylésben részesítette. Sőt még *tehetségeit* sem ismeri el, mert azt is „esetleg“-esnek minősíti. *noha* Péterfy barátunk ziften elő példa arra, hogy saját agilitást folytatta boltoz másból író tulott lenni. Pedig hát ő már nemcsak székelynek, hanem góbbénak is jogosan vallja magát.

Ami a székelyek sáidását illeti? Hat a mai kor szellemével merőben ellenkezik a *boltoz* való nevelés...

Tessék vezetni és munkálkalmak nyújtásával ilthónval megélhetéshez juttatni a népet. De — ismét fejtük — szakértőileg fenylatkozni ország-világ előtt pallengézőzni: okos, komoly hasznos, az állapotokat megváltoztatni tudó dolog nem lehet.

Mi tisztán ez elhatározzunk.

Hogy hibák, bajok vannak és rendes, céltudatos irányok a székelv akcióban nincsenek sok, igen sok tekintetben a Székelyföldön, azt mélyeséges szomorúsággal látjuk és napról napra fájó dühösen tapasztaljuk.

Azonban itt nem a nép a főhibás, hanem azok, kikre vezetésre bízva van. Ezt erősen hangsúlyozzuk, mert igaz.

Egy hosszú évtized telt el a tusnádi kongresszus óta. Mi az eredmény!? *Máthé József* barátunk, a Székely Társaságok Szövetségének érdemes főtitkára,

a „Székelyország“ mult számában is olvasható keserves felajajlásában megmondja...

Nincs egységes szervezet, összetömörítő kapocs, mely az őt székelv vármegyét és a kebeléből kibocsátott, ország-, sőt világszerte élő testvéreinket: „Mindnyájan egyért és egy mindnyájáért“ alkotásra bírja.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ezéltől tíz évvel összehozta székelv testvéreinket. Írásba foglalta a székelvföldi teendőket. Hol vannak a *tettek*?

Jó a csokoládé, jó a fokhagyma“ szent igaz! De ezeket a székelvség vagy összekavarva morzsánként, vagy pedig sehogy sem kapta...

Édes Péterfy komám! Vedd, a Te nemes, becsületos tőrekvseiddel mi is egyet, egyértelműt akarunk. Jöjjetek *mindnyájan* segítségünkre, mint édes testvéreink szeretettel, békés, jóakaratu fegyverzetben. Így együttesen sorakozzunk *egymás mellett*, de semmiesetre sem *egymás ellen*...

Ha a „Székelyország“ e nagy törekvését megvalósíthatjuk, ha az őt székelv vármegye vezetésre hivatott embereit sikerül kölcsönös, helyes irányu együttes törekvésre indítanunk: akkor, de csakis akkor — a Székelyföld képe egy újabb tíz év alatt folytonos munka után, egészen megváltozik.

Értsünk egyet! A többi önként következik — kitartó munkával!

Az egyetemes meglemélése az O. M. G. E., az E. M. K. E. az E. K. E. és a Székely Társaságok Szövetségének *együttes, e célra* minden teltre és áldozatra kész *közös vezérlo bizottságtól* várható társadalmi, gazdasági, ipari tömörülés alakjában — politikától meutesen.

Ívjuk akcióba e tényezőket s a legutolsó községben is legyenek örszeméi; hazafias, tényleg dolgozó társai e nagy törekvésnek s akkor hozza kezdhetünk az itt-ott legalkalmasabb tervek megvalósításához.

Szó már elég volt; *tettek*re van szükség!...

Betegh Pál.

A jövő.

VII.

Reá mutattunk már arra, hogy az erdélyi magyarság szupremáciájának védelme érdekében, felhagyva az eddigi alamizna-rendszerrel, gyökeres közgazdasági akciót kell folytatni és oda kell hatni, hogy az ipari élet fellendítése által a lakosság megélhetése, jóléte biztosíttassék.

Reá mutattunk arra is, hogy ezt a közgazdasági problémát akkor és úgy lehet megoldani, ha az ipartelemek létesítését helyes vasuthálózat megalkotásával mozdítjuk elő.

Most, amidőn az erdélyi magyarság érdekében okvetlenül felépíteni szükséges vasuthálózat tárgyalását mult számunkban befejeztük, reá térünk arra, hogy az ipar fellendítését mily mértékben és irányban tartjuk kiviendőnek.

Erdély fekvésénél, lakosságának érzelmi világánál fogva itt két do-

logra kell kiterjeszkednünk, még pedig a házi és gyári iparra.

Egyes vidékeken ugyanis a gyári ipar megvalósítható lenne úgy, hogy a hajtó-erőt a folyók mesterséges uton előállítandó vizesései szolgáltatnák, ami természetesen azt vonná maga után, hogy az ily gyárak teljes évi üzemet nem folytathatnának, hanem a téli hónapok alatt szünetelniök kellene.

Az ily gyártelepek munkással azonban családostól együtt a gyár szünetelésének idején is esznek, minőlfogva valami természetes, hogy ez időszakban is meg kell keresniök föntartásuk költségeit.

Vannak továbbá Erdélynek oly vidékei is, ahol gyárakat létesíteni nem lehet, mert azt sem a természet üzemerejének olcsósága, sem a vasútvonal közelsége kívánatossá nem teszi. Miután az ily helyen lakók fönnmaradása is fontos, szükséges az, hogy mint jövedelmező, házi ipari munkások kereshessék meg a megélhetés és jólét kívánalmait.

A házi-ipar meglemélése első sorban az erdélyi magyarság védelmére alakult községi gazdakörök feladata.

E kérdéssel az Emke — az a legerősebb társadalmi egyesület, amelyiknek a vezető és irányító tevékenységét kifejtteni kötelessége és pedig tekintet nélkül arra, hogy ez a társadalmi egyesület inkább kulturális, mint közgazdasági egyület.

Nem szabad ugyanis felejtetni szem elől tévesztetni ez egyesület vezetőségének azt, hogy kultur feladatokat megoldani ma már csak akkor lehet, ha az érte folytatandó mozgalom nagyobb mérvbe a közgazdasági életet is szolgálja. Ezt ugyanis kézzel foghatóbban mi sem bizonyítja jobban, mint az a körülmény, hogy az eddigi magyarosító törekvések nemhogy valamennyire is beváltak volna, hanem ellenkezőleg a nemzetiségi vidékeken lakó

Azok a dorbézoló cimborák, kik szeretetet hazudnak neked — méhek, kik kiszívják mézedet s aztán elrepülnek, elfelednek. Igen, mert a méh nem száll a száradt virágra.

Lásd! két év óta egyedül fekszem le, egyedül kelek fel, két év óta kerüli szememet az álom. Nem azért többé, a ki meghalt, hanem érted, ki élve is halott léssz, ha azokkal tartasz.

Fiam! Könnyen megteheted, a mire én kérlek. Szeresd a mi kicsiny otthonunkat, a melynek kapuján a szép ökrök, 2 szép tehén jár ki ma is. Szántsd az apád szerezte földeket. Hiszen látod, hogy azoknak egy része munkás kéz hiányában csak töviset termik. Kelj fel és fektüdj le a dalos madárral! Hozz örömet a mi bus hajlékunkba. Ha akarod, sötét egünkre a boldogság napja még visszaköltözik.

Hát nem köt téged kicsiny hajlékunkhoz semmi? Üres neked ez a fészek? Hozz hát valakit ez üres fészekbe. Hadd költözzék be ide

azzal az élet, a jókedv. Hozz valakit, hozz egy szelid galambot, hogy öreg szemeim helyett lásdon, tipegő lábam helyett járjon, elgyengült karom helyett dolgozzon.

— Anyám! megházasodjam?

— Meg édes gyermekem. Hozz ide valakit... valakit, a ki veled elfeledteti megrontóidat, kinek kedvéért én is visszanyerem elveszett fiamat, ki e helyhez köt, hol fejünk lehajtsuk.

— Elveszem hát cifra Sárít. Olyan leány több nincs az egész faluban. Arany haja bokáig ér. Szeme a csillag ragyogása. Mosolya, a hajnal hasadása. Ha énekel, mintha a csalogány zengene. Keze olyan fehér. Ujjain arany gyűrű ragyog. Őt veszem el, őt kedveli szívem!

— Ha szereted a hazug ölelést: Vedd el cifra Sárít! Ha nem fáj neked, hogy mikor téged csókol, akkor is másra gondol: vedd el cifra Sárít. Ha azt akarod, hogy hófehér kezével legényeknek süsse lepényedet: vedd el cifra Sárít. Ha

azt akarod, hogy másoknak vesse puhára ágyadat: vedd el cifra Sárít. Ha azt akarod, hogy kapudon örökre kísétálgjon ökröd, tehened: vedd el cifra Sárít! Ha azt akarod, hogy házad előtt megüssék a dobot: vedd el cifra Sárít! Ha azt akarod, hogy szegény, gyalázat szálljon házadra: vedd el cifra Sárít! — Te, édes fiam! harmaton nézed a füvet, vasárnap a leányt.

Ne nézz arra a félkisasszonyra, ki össze vissza szolgálta Pest-Budát, ki levetette szép székelv öltözetét, ki olyan kényesen jár, mint a páva. Az ő gyűrűs keze nem kapára való. *A színe sem az övé*, azt is *a patikában vette*.

Látod: ott van gondos Eszter! Az itt nőtt fel, a mi szemünk előtt. Nem járta a nagy városok utcáit. Arca piros, a munka színezte, keze durva, kapa, sarló törte fel. De szíve, lelke hófehér! Szerény, mint a neve. Nincs rajta folt, szenny. Olyan, mint az égben az angyalok.

Fogd meg azt a durva kezét, vedd el azt az arany szívet és áldani fo-

god anyádat, ki neked kiválasztotta élettársadat.

Virág József nem hallgatott az anyai szóra. Cifra Sárít vette feleségül.

Zaj, jókedv lakik Virág Józsefnél mióta új asszonyt vittek hajlékába. — A szegény özvegy egy külön szobában rejtegeti buját. Nem akarja tudatni senkivel, hogy a menyevig nótája, az ő meghalt reménységének halotti éneke. A fia házasságtól várt mindent — és az temett el mindent. Nem adott neki vigaszt semmi. Az sem, hogy a fiát a reggel künn kapta, az este ott érte a munka a mezőben; az sem, hogy feltörtött a régi ugar és sarlóra dőlt a gazdag buzakalász; az sem, hogy haza került az illatos széna. Nem, semmi sem adott neki örömet, mert a tavaszi szél meg nem fújta, a nyár heve meg nem égette cifra Sárít soha. Puhá keze, hófehér orcája eldurvulnának ott. Hát nem ment ki soha.

magyarság mindinkább beolvadt, előlahosodott.

Eredménytelen volt eddig és az marad ezután is, hogy egyes rajongó n. pianító megtanítja magyarul írni, olvasni az óráh. gyereket, hiszen azt nap-nap után ellensúlyozza az a körülmény, hogy az a gyermek otthon szüleiével a saját anyanyelvén beszél, majd pedig amikor az iskolapadot elhagyja, másként sem beszél senkivel s így amit tanult az iskolában teljesen elfelejti.

Ha azonban az az óráh. szülő látja, hogy gyárakban való munkálkodásánál mennyire hasznos lenne neki a magyar nyelv bírása, maga fog igyekezni azon, hogy gyermekeivel együtt ő maga is megtanulja azt.

Társadalmi egyesületeink tehát mindenek előtt a házi-ipar megteremtését tekintsék elsőrendű kötelezett ségüknek. Tehetik ezt ugyanis annál inkább, mert az erdélyi nép veleszületett ügyességénél fogva, a háziipar üzésére igen alkalmas. A férfiak remek fa-, kő- és agyagmunkát, a nők messze földön híres szövő- és himzőmunkát képesek végezni.

Torda vidék asszonyai festői viselettiket maguk készítik, s így talán természetesnek látszik az, hogy az a nép ügyességének fejlesztése által oly tökéletességre tenne szert, hogy munkájuk gyümölcse az egész világon keresett cikknek volna tekinthető.

Csik-, Háromszék- és Udvarhely-megye székely női pedig a szövésben ügyesek ma is, jóllehet ma még senkisé foglalkozik azzal, hogy a nép fantáziáját, ügyességét céltudatosan fejlessze és az által képessé tegye arra, hogy a szövő háziipart abszolút tökélyre emelje.

Udvarhelyen láthatjuk a korondiak primitívességük mellett is felette szép agyag- és taplómunkáiból azt, hogy az ottani nép helyes irányítással, iparművészeket mutatna fel igen rövid idő alatt.

Csak nem ötletszerűleg és ideiglenesen, hanem céltudatos, állandó és folytonos akcióval lehet sikert elérni. A kitartó, erős akaratú munkának, feltétlenül eredménye kell legyen...

Székelyország

a székelység előharcosa.

SZÉKELY GAZDA. Tisztviselők és polgárok akciója.

Ének a gazdaságról

Irta P. Szentmártoni Bálint.

(2 Folytatás)

Gondolom, hogy tudod,
mert nem tusza-busza,
Termények királya a
szép tiszta buza
Ara igyekezz hát,
hogy a szérüs k. rben.
Legalább egy asztag
de kettő is legyen.
Mert hiszen a buza nem
kényes vetemény.
Kibirja a telet,
lehet lágy vagy kemény;
Sőt még a talajban sem igen válogat,
Bár ő is szereti gyengénél a jobbat.
Legjobb földje mégis
az agyag és vályog.
Tegyél próbát igyen,
s nemsoká belátod.
Vizes és szárazba
soh' se vedd buzádat,
Ha teheted, abba' ne kövess másokat.
Buzádat pediglen
vedd bükköny nyomára,
Ne hallgass barátom
ebben senki másra.
Hogy pedig a földed jól elkészíthessed
(Mert hiszen enélkül
nem lesz bő termésed)
Ne késsél a bükkönyt letakarítani,
S a tarlóját nyomban
sekélyen szántani
Rá két hétre pedig
forgasd meg mélyebbre,
Hogy a gyom es burján
vesszen el örökre,
Vetés előtt pedig
tegyél még egy szántást,
Csak így várhatsz magot,
csak így várhatsz áldást.
És a vetőszántást, ha földed engedi
Bár sok egye bugya az ilyet neveti,
Szántsd és boronáldjad
keresztbe, mberem,
Szép és egyenletes
földed csak így leszen.
Here s dohány után
is jó vetni — mondják,
De úgy tudom,
lélább s kevesebb magot ad.
A maglóher után
vetni nem is szokás,
Mert nem érkezik el
a kétszeri szántás,
Egyszeri szántásba, törökbuza után
Ne vess buzát soha,
mert vesztegetsz csupán,
Valami csak terem,
de gyenge és gázos,
A kenyere pedig
rossz lesz és panaszos.
Hej! pedig nagy szégyen,
én is úgy gondolom.
A gyenge, tippánós
kenyér az asztalon.
Egye azt barátod
vagy idegen, mindegy
Házadnak a híret elviszi,
ezt hidd meg.
Igyekezzél tehát, édes jó emberem,
Hogy te és családod éljen jó kenyeren,
Mert hát tiszta dolog,
hogy első a kenyér,
Akinek ez megvan.
az mindennel felér.
(Folyt. köv.)

Szinte köztudatban él már az, hogy a társadalmi bajok orvoslására megalakított egyesületeink a megalakulás után elfeledkezve a nagyhangon hirdetett, r. zász. színekbe öltöztetett elvekről, a társadalmi bajok nyomán fakadó jogos indulat-kitörések egy-egy fevezező csatornáivá váoltak.

Társadalmi egyesületeink ezen szomorú ténykedése már annyira ismereteselek előttünk, hogy ha valamely üdvös eszme valóra váltására bizottságot küldenek ki, csaknem abszolút biztosra vesszük azt, hogy az az eszme végleg el van temetve.

Ismerjük társadalmi bajainkat, ismerjük társadalmi intézményeinket és így amidőn Székelyudvarhelyt az állami Tisztviselők Országos Egyesületének vidéki köre megalakult, ha kifejezést nem is adtunk érzelmeinknek, csaknem biztosra vettük azt, hogy ezen egyesület megalakítása sem jelent egyebet, a tisztviselői kar jogos, méltányos feljajdulásai levezező csatornájának s így most, amidőn ez alig pár hónapos egyesület közgyűlésének lefolyásáról megemlékezünk, be kell számolnunk arról a kellemes csalódásunkról, amely a tapasztaltak után ért bennünket.

Bevalljuk ezt, természetesen a legnagyobb örömmel s amidőn a közgyűléssel részletesebben foglalkozunk, tesszük ezt azért is, hogy mint követésre méltó példát tárjuk a Székelyföld többi tisztviselői, különösen az elhagyott, árva székely nép boldogulását célzó egyesületek elé.

Ez az egyesület — amint a közgyűlés lefolyása fényesen igazolta — felhagyott az igérni, azonban nem tenni semmit közszertetben álló, de egyébként a társadalmat alaposan bántó szokással s rövid pár hó alatt a szociális tevékenykedésnek egész sorozatát eszközölte a polgári társadalom jólétének emelése érdekében. Most pedig, hogy működését még hatásosabbá tegye, utasította a választmányt, hogy a közös érdekek szolgálata céljából, teremtsen meg a polgárok és tisztviselők kölcsönös bizalmát, együttműködésének lehetőségét, keresse meg, az utat a polgárság zömének szívéhez.

Utasította továbbá a választmányt, hogy egy tisztviselő-telep létesítése érdekében tegye meg a szükséges kezdő lépéseket. Végül felírt az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének Igazgató választmányához oly mozgalom megindítása céljából, mely az állami, közigazgatási és felekezeti közszolgálatot teljesítő összes tisztviselők és alkalmazottak országos betegsegélyező pénztárának megvalósítását eredményezze.

A közgyűlés első határozata érdeklő leginkább az egész székelység. Az tekinthető legjobb utmutatónak arra nézve, hogy a székely

nép boldogulását, jövőjének biztosítását melyik út volna hivatva garantálni leginkább.

Ez a határozat ugyanis azt jelenti, hogy az a tisztviselői kar, akit társadalmi állása, tudása, intelligenciája a vezetésre predesztinál, — köteles azt a vezetést a kezébe ragadni; köteles felvilágosítani polgártársait arról, hogy a közöttük ma fennálló bizalmatlanság, nemcsak hogy okatlan, hanem a legnagyobb mértékben káros mindannyiunkra. Hiszen a polgári tisztviselők érdeke csaknem teljesen azonos a többi polgárság érdekeivel s hogy a polgári társadalom e két kasztjának együttműködése korántsem jelenti és kívánja azt, hogy országos politikájuknak is mindenben azonosoknak kellene lennie. Hanem igenis jelenti azt az el-tathatatlan igazságot, hogy a polgárság társadalmi erősödését megszüntetni csakis az összetartás útján lehet.

Örömmel kell tehát üdvözölnünk a székelyudvarhelyi állami tisztviselői kart, amidőn szakítva az eddigi tradíciókkal, a társadalmi elválasztó kinaí falak lerombolását tűzte feladatul s tudatára kél annak a kötelességének, hogy tudását, intelligenciáját a társadalom haladásának szolgálatára szentelje.

Erdélyi tisztviselők! Vegyetek példát a székelyudvarhelyi állami tisztviselőktől. Ébredjete tudatára, nyomorban sínlődő közös anyátok, az erdélyi föld iránt tartozó kötelességeiteknek. Keressétek meg ti is a székely nép szívéhez vezető utat romboljátok le az egymás iránti bizalmatlanságot élő valósággyá tevő kinaí falat s a működéstek nyomán felvirul e föld és népe boldogsága, mint a ti boldogságotok is áldással veszi körül neveiteket.

Nálunk iszonyodik

ugy a kereskedő, mint az iparos a — nyomdafestéktől.

Pedig bebizonyított és csalhatatlan tétel, hogy: „A meggazdagodáshoz az ut a nyomdafestéken keresztül vezet“. S aki véka alá rejti az áruját és kellő avatottsággal a nagyközönséggel nem közli, hogy ő mit készít és mit gyárt: az manapság, — bármily szorgalmas, tehetséges iparos legyen is egyébként — éhen pusztulhat.

Mert hát: „Hogyan tudja meg a nagy világ, hogy eladó jó áru van, ha nem hirdeted“. Hiszen ma már „... ha valaki aranyat ólomra akarna becsereálni, nem tudna rajta tudadni, ha közhírré nem teszi“.

Nálunk nagy az éhletlenség, nem-törődőmség.

Itt süket fülekre talál, hogy: „Mikor a kereskedő pihen, helyette a reklám dolgozik“.

Mifélek a kereskedő, az iparos nyakaszakadtáig dolgozik, de nem dolgoztat és főképp a reklámot pihenteti.

Ugy vagyunk ezzel is, mint az erdélyi hegyekben rejlő kincsekkel. Nélkülözve, éhesen jár-kelette a nép és kivándorol Amerikába...

Igy „pusztulunk, veszünk s mint oldott kéve szét hull nemzetün!”...

Mennek Amerikába, hol évenként reklámcélokra sokkal többet áldoznak, mint a mennyit a Németbirodalom, Francia-, Olasz- és Ausztria-Magyarország a hadseregére költenek. Egyedül a Fairbanks-féle gyár 650 ezer dollárt költ évente reklámra.

A new yorki áruházak 4 milliónál többet adnak hirdetésekre. Filadelfiában a Ladies Home Journalban minden egyes reklámsorért hat dollárt kell fizetni. Egy tele oldal hat ezer dollárt jövedelmez naponta a lapnak.

Mikor lesz nálunk olyan lap, mint a csikagói M. C. M., mely karácsoni számában 171 oldal hirdetést közölt és ezért a kiadó 300 ezer dollárt kapott a hirdetőktől? Vagy olyan újság, mint az A. M., amelylyel egy amerikai szerszám- és gépgyáros olyan szerződést kötött, hogy a lap, mely hetenkint jelenik meg, köteles minden számában 16 oldal hirdetést a cégtől 5 éven keresztül leközölni!?

Nálunk! iszonyodik úgy a kereskedő, mint az iparos a nyomdafestéktől. Természetesen az élelmesebb külföldiek tudják a módját, ismerik a nyomdafesték hatását és okkalmóddal magukhoz vonzzák a vevőket.

A mi kereskedőink és iparosaink pedig továbbra is huzzák az igát s várják az önkéntes jóakarókat és azokat a bizonyos sült-galambokat...

Ezt a kiszámíthatatlanul káros, bűnös hanyagságot, ezt a nemtörődömséget hiába várjuk felülről orvosolni; ez ellen mindenki csak maga tehet a kor és külföldi példák erőteljes intő szavainak meghallgatásával, követésével.

Sehol sem találóbb a közmondás: „Segíts magadon s az Isten is meg segít!”...

A vágóhidak és mészárszékek tisztántartása tárgyában a földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy a vágásoknál világos-szinű ruhát viseljenek, a vágóhelyiségben a megtisztított vágóeszközökön kívül más tárgyakat, különösen tisztátlan ruhát használni nem szabad. Vágás után a használt ruhákat külön szekrénybe kell elhelyezni. A vágóhidak mészárszékek és husfeldolgozó helyiségek falait vörös-bárnára kell festeni és a kimért hust csakis tiszta, használatlan papirosba szabad csomagolni. A tilalom ellen vétőket, rendőri kihágási büntető eljárás útján, a husvizsgálati rendeletben megállapított büntetéseket fogják alkalmazni.

A Nemzeti Népszövetség szervezkedése.

Lapunk a mai postával értesítést vett arról, hogy a Nemzeti Népszövetség a legközelebb már az egész Székelyföld városaiba s vidékein is megkezdí szervezkedését. Mivel olvasóink között esetleg lehetnek olyanok, akik még nem ismerik a Nemzeti Népszövetség céljait, működését és szervezetét, röviden megismertetjük olvasóinkkal a Nemzeti Népszövetséget, amely hazafias céljainál fogva mindenképen rászolgált arra, hogy a nagyközönség a legmelegebben érdeklődjék iránta és úgy anyagilag, — hisz nevelésesen csekély áldozatot kíván — mint erkölcsileg támogassa.

A Nemzeti Népszövetség célja a nemzeti eszméknek ápolása a nép kulturális színvonalának emelése, célja a nép gazdasági jólétét és fejlődését előmozdítani a gazdasági közönség, a kisgazdák, a munkások, kereskedők, kisiparosok, kishivatalnokok érdekeit felkarolni, célja a népet oktatni, védeni, vezetni és szervezni. További főtevékenysége a Nemzeti Népszövetségnek a megszerzett és a magyar nemzeti eszméktől átitasult tömegeivel fokozni a magyar nemzeti összartozandóságot, a nemzeti és faji szeretet érzését. A nép folytonos és fokozatos tanításával ki akarja egészíteni a Nemzeti Népszövetség az iskola tanításait és pótolni azt, amit a mindennapi életben szükséges gyakorlati tudáshoz az egyszerű tapasztalat nem nyújthat. Az évi csekély egy koronás tagsági díj ellenében a tagilletményül havonként adott füzetek, röpiratok és évenként a terjedelmes naptár mind a fenti célokat szolgálják.

A Nemzeti Népszövetség tagjaira nézve nagy jótéteményt jelent a szövetség házaspótló jogvédelmi munkássága, mely központi jogvédő hivatalával és a vidékenként megszervezendő ügyészi karával igen intenzív tevékenységet fog kifejteni, amennyiben a Népszövetségnek minden tagja bármiféle peres és perenkívüli ügyében ingyenesen részesül jogi tanácsba. A Nemzeti Népszövetség, tehát a kisemberek érdekében nagyarányú társadalmi munkásságot fejt ki és emellett elsődlegesen kulturális és nemzeti missziót teljesít. Kiadványaival, röpirataival és gyűléseivel mentől több törhetetlen hazafiasságu állampolgárt akar nevelni és a mind nagyobb mérvben tért hódító nemzetiségi aspirációknak gátat akar vetni. Azért törekvése az is, hogy népvédő, nép támogató és nép oktató, tanító demokratikus szervezetü működésével kiragadjon a nem magyar ajku, magára hagyott népet is a nemzetiségi agitátorok karjaiból.

A Nemzeti Népszövetség zászlaja alatt minden hitfelekezeti és a nemzetiségi különbségre való te-

kintet nélkül a nép legszélesebb rétegei tömörülhetnek mert a Népszövetség tagja lehet minden 16-ik életévét betöltött magyar állampolgár.

A Nemzeti Népszövetség a szervezés nehéz munkájában számít a nép és a haza jövőjével törődő minden tényezőre, a magyar társadalmi és a hivatali vezetőségre, különösen a közigazgatási tisztviselőkre nagy apparátusára, a kulturális téren működő polgárságra s általában mind azokra, akik a néppel állandó érintkezésben vannak s akik annak hivatott vezetői.

A városi ésközségi helyi szervezetek megalakításának kezdeményezésére a szövetség vezetősége ezúton is felkér mindenkit, akinek ez módjában áll a helyi szervezet megalakításának módjaitól a központi iroda (Budapest, VII. Trefort-utca 2.) mindenkinek a legnagyobb készséggel részletes felvilágosítást nyújt és szívesen küld a gyűlésre központi szónokot. A népszövetség szervezkedését már meg is kezdte, máris több ezer tagja van. Egyelőre a Népszövetség a magyar ajku nép által lakott területeken folytatja a tagtoborzást mert a nagy nép tábora derékhadának innen kell rekrutálódni.

A tisztikar a következő: Prónay Gábor báró elnök, Apáthy István dr, Vígázó Ferenc gróf alelnökök, Baján Gyula főtitkár, Kutkafalvy Miklós dr főügyész, Huczik Elemér dr, Katona Imre, Salamon Rezső dr szervezőtitkárok. A tisztikaron kívül résztvesz a vezetésbe egy igazgatótanács — melynek tagjai Battlay Dezső dr ügyvéd, Kemény Árpád báró, Sándor József, az EMKE főtitkára — s a százötven főből álló választmány.

Egy eszménk

n egyenlősítéséről veszünk örömteljes tudomást. A vasuti állomások és különösen az űrházak körében folytatható méhészkedésről van szó, a melynek közérdekű eszméje Székelyudvarhelyről indult hódító útjára a „Székelyország”, akkor még „Székely-Udvarhely” hasábjain, mintegy két évvel ezelőtt.

Az Erdélyi Méhész-Egylet az érdem, hogy felfogva annak célszerű, helyes voltát, a gyakorlati megvalósítás stádiumába juttatja.

Ez a derék egyesület Báró Jósika Gábor elnöklésével tartott közgyűlésén Dr Balázs Ferenc főtitkár jelentését és munkatervét elfogadva, az igazgató-választmányba Albert Lajos, Török Bálint, Kicsit Géza és Körmeny Jenő egyleti tagokat választották be.

Donáth Aladár indítványára pedig elhatározták a vasutasoknak méhcsaládok adományozása útján való támogatását. Kádár Elemér javaslatára megkímélték, hogy a vasuti örök részére Kolozsvárott rendező

zendő méhészeti tanfolyam engedélyezése céljából felirnak a miniszteriumhoz.

Elfogadták Hirschfeld Lajos azon indítványát is, hogy a mézhamisításnak hivatalból való üldözése tárgyában a társegyesületekhez és a kormányhoz megkeresést intézzenek.

Igen érdekes dolog lenne, ha a vasutasok méhészkedésének eredményéről annak idején az Erdélyi Méhész-Egylet statisztikát állítana össze s az így nyert számadatokkal oda hatna, hogy ország-szerte létesítsék a vasuti űrházaknál a méhészeket.

Gyarmathy Dezső a székelyekért.

Igen fontos a „Székelyország” hasábjain is folyton hangoztatott eszméket pengtet Dr Gyarmathy Dezső homoródszentpáli földbirtokos, volt országgyűlési képviselő a „Köztelek” idei 8 ik számában.

Miután közlése a székely érdekek felkarolását célozza, ide iktatjuk a következőket:

Nem tartja helyesnek az eddigi alamizsnaosztó rendszert és nézete szerint ez a nemzeti cél megérdemli, hogy nagyobb eszközökkel dolgozzunk. „Hány olyan székely községet ismerek — írja — amelyiknek 10-20-30 ezer hold erdőlegetője van, jóformán kihasználatlanul. Áldozzon az állam, mert itt sem a székely gazda, sem a társadalom erre nem képes és osszon ki ilyen községekben több száz — mondjuk montafoni tehenet és állítson fel sajt- vagy vajtermelő és értékesítő szövetkezetet. Az így elért bevételből törlesztessék elsősorban a tőke és annak csekély kamatja, hogy a végén a tehen visszamaradjon a székely gazdának.”

Szükségesnek tartja a gazdasági ismeretek fejlesztését minden utómódon, hogy a székely gazdaságok nagyobb ismeretekkel bíró gazdák kezébe kerüljenek, de szükséges szerinte ez azért is, hogy azok, kik itt nem kapnak alkalmazást és foglalkozást, de életrevalóságukat kimutatják, mint telepések felvehessék a harcot a nemzetiségekkel, mert a székely az ő szaporaságánál és földhöz ragaszkodó természeténél fogva talán az egyetlen, aki Beksics elméletét megvalósítani tudhatja, természetesen a Darányi-fele telepítési tervvel és az állam támogatásával.

„De van még egy mód — írja — a fölösleges emberanyag lekötésére és felhasználására: gyárak alapítása. A mai mostoha természeti és közgazdasági viszonyoknál fogva a mezőgazdaság belterjesítésének nagyon is szűk határai vannak úgy, hogy a mezőgazdaságtól egymagában nem lehet mindent várni. Gyár, gyár és gyár kell ide! A székely kellő vezetéssel a cseh néppel vetekednie ipari tekintetben. Az ilyen

anyag első kelléke a gyáriparnak. Milyen más képe volna a gazdaságnak is, ha posztó- és pokrócgyárak, sajt- és bőrgyárak dolgoznák fel az állattenyésztés termékeit, gyümölcskonzervgyárak a gyümölcsöket és veteményeket; ha szövőgyárak támogatnák a len és kendertermesztést, avagy a házi textilipar volna meghonosítva. Mennyi erdő ment pusztulóbba, mennyi erdő lett potom áron elvesztegetve, melynek fájából fél Európát el lehetett volna látni gyerekjátékszerrel. Mennyi vas, kőszén van, melyekről már is tudomásunk van, melyet ipari célokra fel lehet használni.

Végül védelmébe veszi a székelyeket azokkal szemben, akik a mostoha sors által kisépített salakját látják csak a székely népnek, sőt a munkakerülő házaló cigányt is megteszik székelyeknek. Vannak ugyan vagyontalan székelyek, akik mivel odahaza nem mindig kapnak foglalkozást, idegenbe mennek és elzültenek, de szerinte a székelység zöme kevés és rossz termőföldjét majdnem emberfölötti erővel igyekszik megmenteni és ez a rész értelmes, józanéletű, előrelátó és takarékos is. Meggyőződése, hogy a szellemileg és gazdaságilag megerősödött székely képes nem csak a szülőföldjét megtartani, de Erdélynek a magyarság számára való megmentésében is derekasan részt fog venni.

HIREK.

— **Uj elnök-igazgatót** kapott a Máv. Márx János helyébe a király Tolnay Kornél okl. mérnököt a magyar államvasutak elnök-igazgatójának nevezte ki.

— **Diszpolgár főispán.** Sepsiszentgyörgy város Bálint Dénes polgármester elnöklésével tartott közgyűlésén adta át Baró Szentkereszthy Béla főispánnak a Gyárfás Jenő festőművésszel készített diszpolgári oklevelet. A főispán a nap emlékére nagyobb alapítványt tesz a városnál.

— **A pénzügyigazgatóság** Csikszeredába folyó évi március havában kezd meg költözködését Székelyudvarhelyről, honnan a csikvármegyei aktákat fogják elszállítani és a hivatal május 1-én már megkezdte ott a működését.

— **Károly napja** alkalmából Kiss Károly kézdívásárhelyi polgári leányiskolai tanárt kedves ünneplésben részesítették az iskola növendékei. A tanári kar nevében Balázs Márton igazgató, a növendékek részéről pedig Szérady Ilonka IV. o. t. üdvözölte a 35 éves tanári multtal bíró derék népnevelőt. — Ugyancsak sokan üdvözölték Nagy Károly árvaházi alelnök-igazgatót is, akinek tanügyi és más közérdekű munkássága elévülhetlen Kézdívásárhelyt.

— **Nagyrafőró kórházi orvos.** Jóleső érzéssel emlékezhetünk meg Dr Hirsch Hugó, Csikvármegye kórházának kiválóan tudós főorvosáról. Ez a derék ember, ki mindössze évi háromezer korona javadalmazás mellett nyugdíjjogosultság nélkül, még a nyomorult kis kórházi lakást is pénzért kapva, egész erejét, teljes munkakedvét kórházának szentelte, a magánprakszist sem gyakorolta, nehogy azzal munkacredjét az ő ámbícióval vezetett kórházától elvonja. Egy év alatt hétszázon felül végez műtétet s közöttük százszámra teljes sikerrel olyanokat, melyeket a nagy kórházak gazdag felszerelésű műtőtermeiben is kellő orvosi segédkezés mellett ritkán végeznek el. E nagy szorgalmu főorvos pedig ápoló személyzetet tanított be arra a segédszerepre, melyet máshol diplomás orvosok töltenek be s ilyen segítséggel is bámulatra méltó eredményeket produkált. Az ilyen önzetlen, áldozatkész tudós embert meg kell becsülni. Utjából minden nehézséget el kell gördíteni, hogy egész le kével hivatásának élhessen. Hiszen ezzel csak a legégetőbb közérdeknek teszünk meg sem becsülhető szolgálatot. Reméljük, hogy Csikvármegye közönsége: élén a vezérférfikkal, magáévá teszi a „Csiki Hírlap“ legutóbbi vezércikének kívánatait s úgy a büszkeségét méltán képező főorvosa ügyét, mint kórházának mai színvonalra való emelését, haladéktalanul eszközölni fogja. Semmi sem oly sürgős, mint a közegészség szükségleteinek a kielégítése.

— **Kirner Géza** székelyudvarhelyi kir. pénzügyi irodatisztet a marosvásárhelyi pénzügyigazgatósághoz irodavezetőnek nevezte ki a pénzügyminiszter

— **Legény-estélyt** rendeznek e hó 7-én Csikszeredában. Az estély elnöke: Mikó Bálint cs. és kir. kamarás, nyug. főispán lesz.

— **Szociálista gyűlés.** A marosvásárhelyi Keresztény Szociálista Egylet Dr Szabó György elnök vezetésével tartott közgyűlésén Ujlaki János titkár jelentése után tudomásul vették Zorzi Jenő pénztárnok számadásait s elintézték a folyó ügyeket. Védnökül pedig: Gróf Majláth püspököt, Dr Ugron Gábor nyug. főispánt és Karácsonyi Márton apátplebánost kéri fel. A tisztviselőkar a régi maradt, amely mellé 25 tagu választmányt állítottak.

— **Kossuth-szobrot** készítenek Gyergyószentmiklós számára Budapesten. A pályázat győztese Siklody Lőrinc székely szobrász, aki a 40 ezer korona költséggel tervezett szobor elkészítésére a megbízást elnyerte. A leleplezést országos ünnep keretében ez év augusztus 25-ikére, Lajos napjára számítják.

— **Az oklándi polgári olvasókör** e hó 7-én a községi vendéglő összes termeiben zártkörű kosaras táncvigalmat rendez személyenkint 1 K 20 f belépési díjjal. A meghívókat a napokban fogja szétküldeni a rendezőség.

— **A székely kamara** vitaestéit ma Gyergyószentmiklósban folytatja s még Csikszereda és Szászrégen városokban vezetik be az előadások sorozatát, melyeknek tovább vitelét a székelyföldi helyi vezérektől várják. Maga a kamara székhelyén. Marosvásárhelyt követendő példával szolgál. E hó 6-án kezdi meg Bürger Albert keresk. tanácsos, kamarai elnök vezetésével a vitaestéket, melyek májusig tartanak. Előadók: Dr Bernády György főispán, Bürger Albert kamarai elnök, Bustya Lajos alelnök, Dr Rácz Lajos debreceni kamarai titkár, Dr Sziygyártó Gábor és Aschenbrenner József felsőkeresk. tanárok, László Gyula kamarai m. titkár, Dr Kovács Dezső állattenyészt. felügyelő és Kamenyiczky Ltelka sepsiszentgyörgyi ipari tanítónő.

— **Fillérestély.** A Székelyudvarhelyi polgári önk. és segélyző egyet kedden is megtartotta szokásos fillérestélyét, melynek műsora szokatlanul gazdag volt. Nemes Irma polg. leányisk. tanárnő műdalokat énekelt zenekísérettel, Amberbóy Ámi pedig Farkas Imre „Kis kadét“-ját szavalta Sprenc Mariska és Zombory Ignác dialogot adtak elő. Keleti Sándor humoros előadását, Szeles Pál és János Áron megtréfás jeleneteket produkáltak. Székely Miklós zenekísérettel hegedült. Végül pedig Rájk Sándor monologot adott elő. Minden egyes szereplő zajos tapsokat aratott sikerült működéseért. Az estélyt Derzsy Zuzsika és Muszka Mariska rendezték. Az e hó 3-iki estély is igen változatos műsort kínál. Lesz szavaltat, énekek, dialog, humoros előadás, egy felvonásos szindarab, valamint konfetti és serpentindobás. Az estélyt Pap Eszti és Schwartz Erzsike rendezik.

— **Bankgyűlés.** A Közgazdasági Bank és Takarékpénztár Marosvásárhelyt lovag Reichardspérg József vezérigazgató elnöklésével tartotta közgyűlését. Tiszta nyeresége 47,220 K. Részvényenkint 7 százalékot fizet igazgatósági tagoknak: Bustya Lajos, Dudutz Antal, Dudutz János, Dr Nyerges Gábor, Petrás Géza, Dr Sebess Jenő, Dr Fischer Márton újból megválasztattak.

— **A jégen is** történik baleset Csikszeredában Györgypál Ferike. Dr Györgypál Domokos vármegyei tiszti ügyész fia a jégpályán, kocsolyázás közben a lábát törte. Ugy szintén Tima Mátyás csikszeredai főgimn. tanuló is csuszkaált az intézet udvarán, 10 perces szünet alatt. Mikor több társával egy hasábfán ereszkedett le, jobb lábszárát eltörte.

— **Troknya Ferenc** kir. pénzügyi tanácsos felesége szül. Gödényházi Tar Jolán hirtelen elhalt Csikszeredában.

— **Csak kettőnek kell** a Balkánról Marosvásárhelyt tartott előadási sorozat. Szászrégen és Csikszereda városok érdekelték eddig, ahol azok ismertetése a napokban kezdetét veszi. A székelyföldi kereskedelmi és iparkamara pedig az összes székely városoknak felkínálta

az érdekes előadás sorozatot. Azonban csak kettő kérte el. A többiek — még nem nyilatkoztak...

— **A tordai színi-szezon** hat heti tartam után befejezést nyert. Krasznay Ernő színtársulata teljes mértékben megnyerte a tordai közönséget.

— **Egy édes anya**, egy derék, munkás, övéiért minden áldozatra kész házi aszony hunyta le szempilláit örökös álmra. Kóbori Ferenc székelyudvarhelyi áll. szakiskolai művezető felesége, szül. Gáspár Juliánna, életének 42-ik évében január 27-én meghalt. Az önfeláldozásig szerető édes anya, hűséges élettárs hirtelen halála, pótolhatatlan veszteség a széleskörű Kóbori-családnak. Soha el nem múló fájdalom Gáspár Pál fircádi körjegyző és neje Bándi Julia szülőknek. Mélységes szomorúság a rokonok és ismerősök mind-egyikének. Temetése pénteken d. u. 3 órakor a ref. egyház szertartása szerint, általános nagy részvét-mellett volt Székelyudvarhelyt.

— **A csiktaplocai Népház** tervezetét Kiss Ernő gazdasági felügyelő 100 K-ás államsegélyéből Boncz Antal építész elkészítette. A törekvő község gazdaköre, szövetkezetei és műkedvelő társasága tartják kezükben az ügyet s remélik, hogy vállvetett erővel a 36 méter hosszú épület rövidesen elkészül és hirdetni fogja alkotóinak kitartó munkáját; szolgálván a község összes lakosai kulturális és közgazdasági érdekeit.

— **Egy diák** eldobta önmagától ifju életét Marosvásárhelyt. Tollas Béla ref. koll. VII. o. tanuló agyonlőtte magát az internátusban. A fiu szerencsétlen tettét a kollegiumban legutóbb történt kizárásokkal hozták kapcsolatba.

— **Bejagyott** a Duna a nagy hideg miatt. Az elmúlt héten nálunk is állandóan és napról-napra kemény hideg volt. A hőmérő higánya 16 C. fokra esett, de éjszaka még ennél is többre süllyedt. Deli hőmérséklet 4-5 C. fok volt.

— **Az állami kórház** betegei nagy veszélyben forogtak január 29-én Marosvásárhelyt. D. u. 1 órakor tűz ütött ki az épület padlásán. Azonban a gyorsan kivonult tüzoltóság, melynek főparancsnoka Kovács Elek lapszerkesztő, mielőtt a betegek az esetről tudomást szerezhettek, a tüzet sikeresen elfojtotta.

— **Táncmulatságot** rendeznek ma este 8 órától kezdődőleg a székelyudvarhelyi szabadságot és nyugállományban levő katonai altisztek az árvizkárosultak javára Barkóczy Albert Hungária szállójának termeiben. A meghívót némelyek úgy magyarázták, mintha a tényleges állományban levő altisztek rendeznék a mulatságot, ez azonban téves értelmezés.

— **Iparfejlesztés.** A székelyföldi iparkamara sepsiszentgyörgyi vitaestélyének anyaga nyomtatásban megjelent s a kamarától az érdeklődők ingyen kaphatják, ha kéri. A

fizet ifj. Nagy Elek előadását Háromszék vármegye iparfejlesztéséről, továbbá Báro Szentkereszthy Béla Brüger Albert, Dr. Király Aladar, Végh Endre, Lengyel József, Kamenyitzky Etelka, László Gyula, ifj. Csiszár Lajos Szakáts Péter, Jakócs István és Lőfi Gyula felszólalásait foglalja magába.

— **A főispán vizsgái.** Ugron János, Udvarhely vármegye főispánja Székelykeresztúr község főjegyzői irodáját és a főszolgabíróság ügykezelését behatóan megvizsgálta s mindent a legnagyobb rendben talált.

— **A pörheny** a székelykeresztúri állami elemi iskola növendékei között fellépett.

— **A rapai ifjúsági egyesület** e hó 8-án az iskola nagytermében az erdőszentgyörgyi első zenekar közreműködésével műsoros zárkörű táncmulatságot rendez Nagy Dénes igazgató-tanító vezetésével.

— **A csikszeredai dal- és zeneegylet** is készül az ezévi kolozsvári országos dalosversenyre. Ennek költségeit közadakozás útján gyűjtik. A gyűjtés körül eddig: Zsidó István városi végrehajtó (kinck ivén elsőnek Gyalóky Sándor főispán 30 K t adományozott), Orbán Mihály kir. adótiszt, Sprencz György kmbp. titkár, Moldován Péter fodrász, Orbán Tivadarné és Pál Ignác kir. adótiszt fáradoztak kisebb-nagyobb eredménnyel.

— **Erdélyrészi orsz. kirakó vásárok** február hó 1-én Nagykemező, Oláhszentgyörgy, Teke; 3-án Barót, Ftéd, Gyéres, Gyergyóditró, Katona, Prázmár, Somkerék, Szamosujvár, Ujegyház; 5-én Szásznádas; 6-án Magyaros; 7-én Oláhláposbánya; 9-én Köszvényes; 10-én Nagyilonda; 11-én Kovászna, Szászbanyica; 13-án Csikszereda; 14-én Ecel, Hátszeg, Homoródszentmrtón, Papolc; 16-án Kibéd, Magyarorbó, Nagyajta.

— **A pénzüszonyok** rohamosan javulnak. Az angol nemzeti bank a hivatalos kamatlábat négy százalékról háromra szállította le.

— **Royal nagy mozgó** Székelyudvarhelyt, a régi városház ujonan átalakított termében ma és holnap két-két előadást tart. Műsor: a „Tigris” rablóbanda 4 felv. detektívdráma; Polidor és a cylinder, humoros; a két tökféjú, humoros; Tripolisz, természetes. Hétfőn: Gróf Monte Cristo nagy dráma 3 felvonásban; kigyómará, dráma; Alici kisasszony, mint szüfrasztett, humoros; a gigerli, humoros; Szkutari, természetes.

— **A székelyföldi városok** rendőrségeinek államsegélye megérkezett. Marosvásrhely 22,000, Torda 12,000, Székelyudvarhely 10,000, Gyergyószentmiklós, Kézdivásárhely, Sepsiszentgyörgy, Szászrégen 8—8000 K, Csikszereda 4000 K államsegélyt kapott.

— **Egy koronáért fürdő-billa.** A Tanítók Fürdője Részvénytársaság igazgatósága január 27-én Székelyudvarhelyt, a vármegyház kistermé-

ben tartotta szervezkedő ülését. Elnök igazgatónak *Galffy István* fenyédi jegyzőt, a vármegyei jegyzőegylet elnökét, ügyvezető igazgatónak és alelnöknek *Gyerkés Mihály* székelyudvarhelyi áll. igazgató-tanítót, a felügyelő bizottság elnökének Dr. *Tamás Bálint* pénzügyi segédtitkárt, pénztárosnak *Antal János* székelyszenttamásikántor/ánitót gondnoknak *Kormos József* kishgyései tanítót és *Székely Sándor* székelylengyelvalvi birtokost, ügyésznek Dr. *Borosnyay Pál* székelyudvarhelyi ügyvédet választotta meg és a cégjegyzés-mielőbbi eszközzése iránt intézkedett. Együttal elhatározta, hogy a K-ás sorsjegyek kibocsátásával sorsjáték rendezésének eszméjét elvileg magáévá teszi s a részletek kivitelének módzataival foglalkozik. A részvényjegyzéseket pedig a közgyűlés határozata alapján tovább gyűjtik.

— **Az állami tisztviselők közgyűlése.** A székelyudvarhelyi állami tisztviselők egyesülete, mint az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének vidéki köre 1914. január hó 25-én igen látogatott és népes közgyűlést tartott. A közgyűlés működését külön cikkben méltatjuk s itt csupán annyit említenk meg, hogy a megüresedett társelnöki állásra: *Révffy Zoltán* vezető kir. ügyész s a két választmányi tagságra *Dósa Aladár* telekkönyvvezetőt és *Duka András* adóhivatali főtitkárt választották meg egyhangulag.

— **Szabad lyceum.** Mult vasárnap a székelyudvarhelyi iparosok ismeretterjesztő előadásán *Csiki Anna* szavalt, *Bodnár Laos* tanár pedig a balkáni háború lefolyásáról, céljáról és Törökország felosztásáról tartott igen érdekes előadást földrajzi ismertetésekkel kapcsolatosan. Ezután két iparos ifju szavalt. Majd *Bodrogi Balázs* és *Papp Sándor* szépen sikerült énekduettjét fogadta nagy tetszéssel a közönség. Végül mozgókép volt. Ma *Kulcsár Ferenc* főgimn. tanár tart előadást. Szavalt *Csiki Lajos* és *Bardócz József*, énekel *Kerestély Gyula*, mozgókép is lesz.

— **„Adalékok a székelyek régi történetéhez.”** Irta *Jósa János*, állami főgimnáziumi tanár. Ára 1 K 60 fillér. E címmel rendkívül érdekes és minden székelyt közelről érdeklő füzet jelent meg Szamosujvárt a szerző kiadásában. E füzet bővebb ismertetésére még ráérünk.

— **Hóvirágok** címmel *Portik Andor* (Kolozsvár, Monostori-ut 150) összefoglalta legújabb verseit és csekély 1 K 20 f előfizetési árral megrendelhető a szerzőnél. A derék, bátor szavú poeta verseit melegen ajánljuk olvasóinknak megvételre.

— **Az Apolló nagy mozgóban** ma vasárnap két előadás lesz igen változatos műsorral. Délután fél 4-kor fél helyárral, este 8-kor rendes helyárral. Sába királynője mesés dráma 3 felvonásban és a többi érdekes számok.

Méhészet.

Még gyermekkoromban hallottam, hogy a 13-as szám szerencsétlen, de hogy azt ki fedezte fel vagy alapította meg, sőt nem hallottam. Azonban a mult 1913. év igazán szerencsétlen számu év volt részünkre. Az országban általánosan sujtott le csapásaival s nem létezett olyan intézmény, a melyet állásból meg ne ingatott volna. A gyengébb földmivest, méhészet, iparost, üzletet, sőt még a pénzintézetet is megsemmisítette számtalan mennyiségben.

Határtalan a szenvedés és azok száma, a kiket érintett s a kik kénytelenek voltak szeretteiket és barátaitkat itthagyni Vándorbottal kezükben indultak el idegenbe, hogy magukat és családjukat megmentse a végpusztulástól.

Kivándorolt rokonaink, barátaink s mind azok sorsa, a kik ilyen szomorú helyzetbe jutottak és a kiket a sors üldöz, mi reánk is nagy hatást tett. Fájdalommal nézzük a szenvedéseiket és bánatukat s nincs erőnk megmentésükre. Tehetetlenül kell néznünk az örvénybe süllyedésüket.

A mult év elején szép reményeket és boldog jövőt számítva, ma minden remény és vagyon nélkül lemondva az élet minden reményeiről, boldognak éreznék magukat, ha több nap nem virradna számukra. A méhészet is utolsó óráját éli. Bármily nagy az akarat és küzdelem, előre haladni nem lehet...

Az állam vezető főemberei, egyesületek, méhészeti szaktanárok és a buzgó méhészek megfeszített munkájának tulajdonítható, hogy a méhészet túlélheti a katasztrófát.

Ha röviden visszpillantunk a mult évre, nem fogunk csodálkozni, hogy a kezdőméhészetek megsemmisülnek s azon sem, ha kezdőméhészeknek elmegy a kedvük a méhésztől.

A mult év június hó 11-től szeptember hó 1-ig méheim a készletből — azon felül, a mit ezen idő alatt begyűjtöttem — 1700 kiló mézet fogyasztottak el. Szóval szeptember 1-én 1700 kiló mézzel kevesebb volt a mézüik, mint június 11-én.

A mult évben a mézgyűjtés június 2-től 11-ig tartott a mi vidékünkön az egész évben. A többi időben mézgyűjtés nem volt. Azonban nem a méhek mulasztottak, hanem a folytonos esőzés s ehhez még hozzá járult a ragya, a melyek teljesen megsemmisítették a mézhozamot. A kinek június 1-én a méhei nem bírtak kellő népességgel, az olyan méhcsaládok a téli szűkséget sem tudták begyűjteni.

A mult évben itt a Székelyföldön mézpergetés általánosan nem volt s azt hiszem, hogy a méhállomány 50 százaléka el fog pusztulni, illetve mézhiányban éhen hal.

A régi méhészek ilyen inséges évben a méheknek még csirkehust is adtak, csakhogy valahogyan meg-

menthessék őket a haláltól. Figyelmeztetem kedves méhésztársaimat, nehogy ezt a régi eljárást alkalmazzák, mert a hus egyáltalán a méheknek nem való, bárki is állítja azt; még kísérletezésből sem kell megpróbálni.

Ha tudatában vannak, hogy a méheknek a mézüik elfogyott, akkor ha nincs méz, fehér cukorból készült szörpöt adjunk nekik.

Téli időben, illetve a téli hónapokban is szokott olyan kedvező idő lenni, hogy a méhek minden vesély nélkül kijárhatnak. Az ilyen alkalmas időt ragadjuk meg és adjunk nekik annyi mézet vagy szörpöt, a mellyel a tavasz beálltaig bőven megériük.

Az etetést a meleg szobában végzzük, mert hidegben a méhek érintetlenül hagyják a mézet; nem tudják felhordani.

Mindent tegyünk meg s ha a szükség kívánja, a szabálytól is térjünk el, csak csirkehust és téli időben denaturált cukrot ne adjunk méheinknek, mert ezekkel jobb viágra szenderülnek.

A rossz idők ne vegyék el munkakedvünket, hanem kétszeres munkával törjünk előre s vigasztaljon az a tudat, hogy emberé a munka, Istené az áldás!...

Székelyzsombor, 1914. január 28-án.
Ambrus András,
méhész.

Szerk. üzenetek.

J. Gy. Versei nem közölhetők.

P. S. B. B. Nagybecsü küldeményedet hálással fogadtuk és kívánságodhoz képest az új rovatot megnyitottuk. Az említetteket kérelmünkkel felkeressük. Talán lesz valami eredménye. Köszönet és üdvözet!

P. A. M. A. L. Szives elismerése buzdításul szolgál küzdelminkben Jóakaratu pártolása ugy l. sz teljes, ha azoknak, kik tehetik, előfizetésre ajánlják „jó irányu lap“-unkat. Önök ott egy pár jó szóval sokat tehetnek, ha nem sajnálják a fáradtságot: „Mindnyájan egyért és egy mindnyájáért!” A lap b címére menni fog. Mindkettőjüknek (Vagy talán többen is vannak? Akkor azoknak is!) székely testvéri üdvözet!

Nyomtatta és kiadja **BETEGH PÁL**
könyvnyomtató int. Székelyudvarhely.

ERŐSEBB ESTELI
NAGYENYED-EN
Gyümölcs és Sétányfákat
Sima gyökéres és olívoit
SZŐLŐVÉSSZÖKÉT.
Angegyezéket ingyen küldenek

lehet beszerezni
kifüggesztési minőségű
gyümölcsfákat

Wotan Lámpa

A legjobb és a legtarosabb drótszálas lámpa.
Huzott drótszállal 7% árammegtakarítás.

Kapható villanyszerelési üzletekben, villanytelepeken és a
MAGYAR SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK-nél, Budapest, VI., Teréz-körút 36. Gyár-utca 13.

Villamos favágógép áll a közönség rendelkezésére Székelyudvarhelyt. Gál József Deáktér 3. sz. és Csont Lázár Budvár-u. 2. sz. Fischer Adolftól megvásárolták s favágásra bejelentéseket bárnikor elfogadnak 1-3

Jó ételek, jó italok,
szó id árak! Kényelmesen ujonan berendezett vendégszobák kóph-lók Székelyudvarhelyen a Kossuth-utca 8. házszám alatt

BUTOR.

Aki jó és tartós butort akar vásárolni, az forduljon hozzám BALÁZS KÁROLY butor-kereskedőhöz, hol raktáron vannak remek kivitelű kőris, cseresznye, fagy, szil és diófa háló szobák és ebédlőberendező ek vas- és rézbutorok, márvány mosdók és felszerelések. Saját műhelyemben készülnék a legfinomabb modern berendezések izléses és tartós kárpitos árak, szalon és angol bőrgarnitúrák és esztétikus árak.

Minden munka jótállás és szigorú felügyelet mellett készül! A helybeli ipar érdekében szívesen vettük meg a

Balázs Károly

esztétikus, esztétikus, kárpitos és bútort készítő

Olcson haszonbérbe adom 6 évre az etedi határban levő 130 hold birtokomat lakházak-istállókkal és mindenféle gazdasági eszközökkel, folyó évi február 1-étől kezdődőleg. **Gagy Lajos Etéd.**

3 6

Tanító vagy? Akkor használd a Módszeres Szépirási Irkakat, melyeket a székelyudvarhelyi tanítók szerkesztettek k Eladási árából 10,10 a Tanítók Otthonát illeti. Hét féle mintában 2 és 4 fillér darabja. Páratlanul finom a papirosa, célszerű a beosztása. Kapható Betegh Pál kiadónál Székelyudvarhelyt.

AZ ELSŐ MAGYAR RÉSZVÉNY SERFŐZŐDE

TAVASZI SÖRÉT

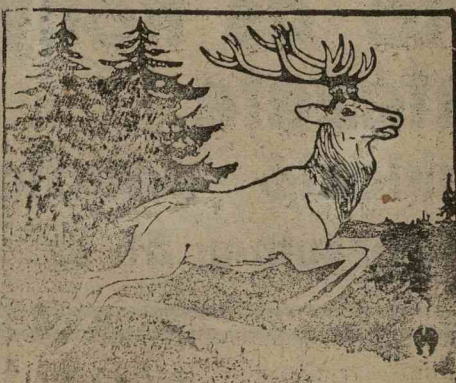
mely a külföldi Saluator sört van hivatva pótolni

1914. február hó 1-én hozza forgalomba.

Kimérés csak addig, míg a közzietart. Palackokban a palackszámszólly szállítja a tavaszi részvénysört.

TELEFONSZÁM: Budapest 56-58.

Udéken kapható: sörraktárosainknál minden nagyobb vidéki városban.

levő SZARVAS című vendéglő- és szállodában — Az új tulajdonos: Ferenc Nibály

Fogászati műterem

SZÉKELYUDVARHELYT, a volt Központi-szálloda 1 m 4. ajtó

Szolid árak!

Pontos kiszolgálás!

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy 1914. évi február 5-ikétől március 5-ikéig Székelyudvarhelyen fogok tartózkodni. — Ezen idő alatt végzek minden a fogászat terén előforduló teendőket, u. m. mindenféle

fogtömést (plombalást) és fogcsinálást.

Ugy egyes fogakat, mint egész fogsort rágásra használhatóan, a gyökérnek a szájból való eltávolítása nélkül, ugyszintén ARANY foglalattal is.

Arany fogkoronát, hidmunkát szájpádlás nélkül, valamint nem jól illő fogsorok átalakítását.

Minden munkát a legjobb kivitelben készítek el s az általam végzett munkáért több évi jótállást vállalok.

Fog- és gyökérhúzást a legkényelmesebb bánásmód mellett végzek. Fogak alapos tisztítása.

Kiváló-tisztelettel:

SPRINGER M.

vizsgázott fogtechnikus.

Aspirin tabletták

A fogfájásnál, rheumánál, influenzánál stb. elismert fájdalomcsillapító szer: Ugy biztosan a valódi Aspirint kapjuk, kérjük a „Bayer” félé Aspirin tablettákat. Ezek enedeticomagolásban csövenként 20 tablettát 0,5 g 1 kor. 20 fill. ért kaphatók. Minden tablettán az Aspirin szó látható.

Szivarkapapir és szivarkahüvely

ABADIE

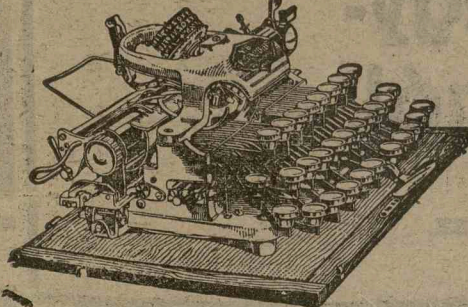
PÁRIS

Minden főzsdében kapható

Legújabb rendszerű amerikai IRÓGÉPEK látható irással!

KÉT ÉVI JÓTÁLLÁS!

Főelőnye: Az irás gyors elsajátítása. — Szalag nélküli berendezés. — Sokszorosítás.

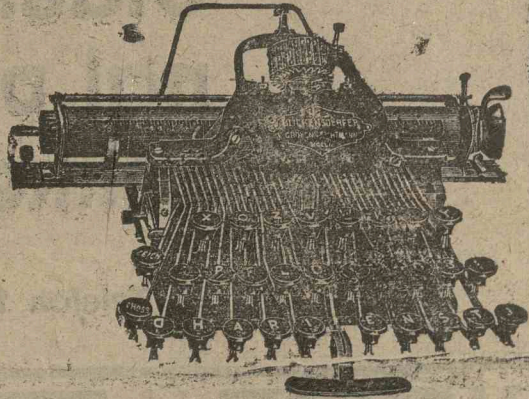
„Weltblick.” Ára 220 korona.

Több mint **160.000** darab van forgalomban.

Ára 220 korona

5. sz. 290 korona.

Ugyanazt a munkát végzi, mint a 6-700 K-ás írógép.

5. sz. minta. Ára 290 korona.

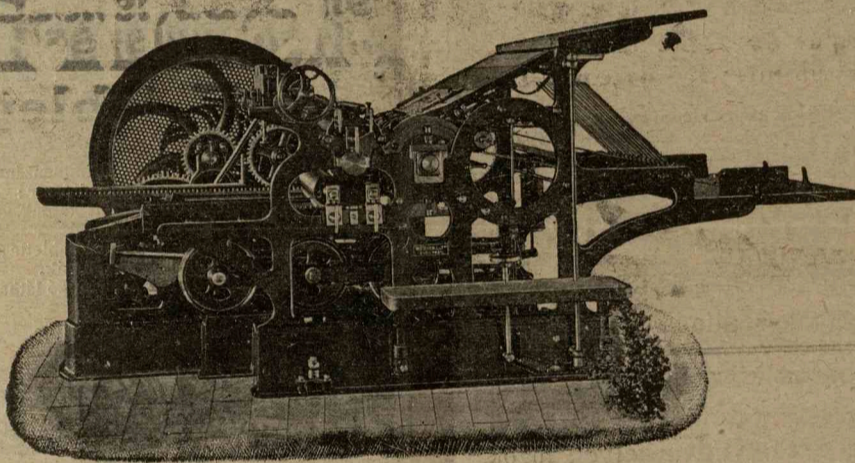
Legrendeléseket elfogad és pontosan teljesít bárhova a Székelyország kiadóhivatala Székelyudvarhelyt. Iskola Alapítvány Cluj-Napoca.

Betegh Pál

villamos erőre berendezett,
modern betűkkel, diszítések-
kel és különböző gépekkel
===== dúsan felszerelt =====

**könyvnyomtató és könyv-
kötő intézete,**

könyv- és újságkiadó vállalata
Székelyudvarhelyt, Kossuth-u. 31. sz.

Készít mindenféle könyvnyomdai
munkát a legegyszerűbbtől a leg-
diszesebb kivitelig minimális ár-
===== számítással. =====

Községi, körjegyzői, egyházi, tanügyi,
ügyvédi, pégrehajtói és magánügyi
kész nyomtatványok székelyföldi leg-
nagyobb raktára.

**Vidéki megkeresésre azon-
nal vállalás. Költségjegy-
zékkel díjtalanul szolgál.**

Telefon 15. sz.

Telefon 15. sz.